

Gamla julminnen.

Meddelande av
Johan H.ansson
Högstads.
Malmöhus län.

Jag har hört följande
berättas av far (73 år).

Några dagar före julafton skulle man ha bakat omkring sex olika sorters bröd, såsom råg-, sikt-, florsikt-, stålsikt-, ärt- och kornbröd. Innan man ställde till bak, skulle bryggden, slakten och tvätten vara undanstökade. Dagen före julafton "stälades" alla trösklar i huset, så ^{att} l unga spöken eller troll skulle ha mak²t att komma in. Förr trodde folket mycket på sådana övernaturliga väsen, som lyktemannen och bäckakäster m. fl. Efter mörkrets inbrott vågade ingen gärna att

gå ut, ty det sades, att man lättare kunde gå vilse i julen än annars. Gick någon vilse, skulle han om det var en karl, lägga upp ena byxan till knäet och invänta lyktemannen, som då säkert kom och visade den vilsegångne hem. Då personen i fråga kom hem, skulle han kasta ett silvermynt till lyktemannen.

Hadde han inte något sådant, skulle han lova honom ett. Hopparmynt däremot vågade ingen kasta till lyktemannen, ty om man gick vilse flera gånger, kunde det hända, att han uteblev.

Julafton breddes kalmar på golvet i stugan.

I detta placerade sig gårdens folk i en ring med ett täcke över huvudet. Alla voro försedda med en kraftig knölpåke. De skulle nu "torka smalt". Detta tillgick, så att den äldste gav sin kamrat till höger ett mer eller mindre kraftigt slag, beroende på hur samsjan

hade varit under året. Ingen fick gå ifrån, förrän slagen gått runt minst en gång.

Julafton skulle husdjuren vara riktigt tillfredsställda, isynnerhet bandhunden. Denne togs in i stugan och undfagnades med smör, bröd, fisk, potatis, gröt och mjölk samt ^{fick} sedan sova en stund under kälugnen.

Nyårsafton sköts det gamla året bort. Då man hörde ett skott, sprang man ut för att söka efter personen, som skjutit. Stundom var det nästan omöjligt att få tag i honom, men de flesta gångerna var det en lätt sak, ty skytten sköt endast för att få den s.k. julnapsen.

En morgon under julen steg man tidigt upp och gick till någon granne för att kasta in så mycket gödsel som möjligt i hans ladugård. Det gällde, att ingen fick se, när man utförde ofoget, ty då kunde man

räkna på samma återtjänst någon morgon efter.

Mellan nyårs - och trettondagen (1860-1880) gick stjärngossar omkring i gårdarna och sjöngo julsånger. För detta fingo de en slant och litet julmat.

Då månen var i sitt första ny på det nya året, skulle man ta en psalmbok och låta bladen själva falla åtskilda. Skilde bladen sig bland begravningssalmerna, skulle man det året stoppas i mullen. Blev det bland bröllopspsalmerna, skulle man få glädje under året.

Efter trettondagen brukade ungdomen gå julaspöke. Förklädda på alla möjliga sätt gingo de från gård till gård för att skrämmanänniskor.

Då man blev bjuden på kalas skulle man äta av alla sorter, man blev bjuden på, om än magen sade nej. Den, som inte ville äta av alla sorterna, ansågs bara julen från värdfolket. Knutsdagen kördes julen ut med ett hundra kalas, då hela släkten såväl unga som gamla var med. Detta kalas kunde ibland vara ande till tre dagar, men så var också julen slut.